GAZETA OLSZTYŃSKA

Organ Związku Polaków w Prusach Wschodnich.

Przedpłata:
„Gazeta Olsztyńska" z dodatkami „Gość Niedzielny" „Gospodarz" i „Przyjaciel Dziatek" wychodz. codz. z wyjątkiem niedziel i świąt kosztuje kwart. 12 mk. miesięcznie 4 mk.; na Pomorze i do Poznańskiego pod opaską 57 mk. do b. Kongresówki i Galicji 100 mk.

**Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody, stary!**

**Niech będzie pochwalony
Jezus Chrystus!**

Ogłoszenia
przyjmuje się za opłatą 1 marki za miejsce rządka sześciłamowego. Wiersz reklamowy 4,— mk. Przy dochodzeniu sądowem należytości wszelkie rabaty upadają. Redakcja i Administracja: Olsztyn, Mühlenstr. 2. Tel. 531. Rękopisy zwraca się tylko na wyraźne żądanie.

Rok XXXVI. Olsztyn, na czwartek 5. stycznia 1922 r. Nr. 4.

Dokumenty.

Der Landrat des Landkreises
Allenstein. Allenstein, d. 14. Okt. 1921.
Tgb. Nr. 5248 P.
Gegen Zust.-Urkunde!

Nachdem Sie freiwillig beim regulären polnischen Heere Dienste geleistet haben, sind Sie Ihrer preussischen Staatsangehörigkeit verlustig gegangen und Ihr weiteres Verbleiben im deutschen Reiche kann nun nicht geduldet werden.

Ich fordere Sie deshalb hierdurch auf, das Inland binnen einer Frist von längstens 8 Tagen zu verlassen, widrigenfalls Ihr zwangsweiser Abschub über die Grenze nach Polen erfolgen müsste. Die zum Grenzüberschritt nötigen Personalpapiere werden Ihnen beim persönlichen Erscheinen im Zimmer 2 des Kreishauses angefertigt werden.

Graf v. Brühl.

An
den am 3. 12. 1901 geborenen
Herrn Viktor Nienierza
Plautzig.

(Abschrift)

Związek Polaków
w Prusach Wschodnich Allenstein, d. 21. Okt. 1921.
Sekretarjat na Warmję.
N. 440/21.

Herrn Landrat des Landkr.
Allenstein.

Betr. Nr. 5248 P. — Ausweisung des Viktor Ninierza.

Im Auftrage unseres Mitgliedes des Herrn Viktor Ninierza aus Plautzig erlauben wir uns auf den Ergänzungsvertrag vom 12. 2. 21 zum deutsch-polnischen Amnestievertrage R. G. Bl. S. 921 Stück Nr. 75. der am 7. Juli 1921 Gesetzeskraft erlangt hat, ganz ergebenst hinzuweisen.

Viktor Ninierza musste infolge des nach der Abstimmung eingesetzten Terrors zum Schutze des eigenen Lebens nach Polen flüchten. Nach Artikel 8 genannten Vertrages hat sich Deutschland verpflichtet, die Rückkehr an den bisherigen Wohnsitz denjenigen Personen zu gestatten, die b) aus Anlass polenfeindlicher Bewegung aus dem Gebiete Deutschlands geflüchtet sind. Auf Grund dieses Vertrages ist Herr Ninierza in seine Heimat zurückgekehrt, vor allem auch deshalb, weil solche Personen keinen anderen Beschränkungen unterworfen sind als die übrige Bevölkerung, weil nach Artikel 10 solche Personen keiner Ausnahmebehandlung unterworfen werden sollen. Nun stellt aber die Ausweisung des Ninierza eine Ausnahmebehandlung dar; seine nach Artikel 8 gestattete Rückkehr wird illusorisch.

Auf Grund dieses Gesetzes bitten wir ergebenst um Zurücknahme des Ausweisungsbefehls. Sollten dort wider Erwarten Zweifel über die rechtliche Auslegung des Vertrages bestehen, dann wird die Anrufung der in Artikel 11 gen. Vertrages vorgesehenen Kommission beantragt.

Für den Bund der Polen in Ostpreussen
Sekretarjat Ermlands.
J. B.

Przegląd polityczny.

Polska.

Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych.

Gdańsk. Dnia 31 grudnia 1921 roku o godz. 6 po południu odbyła się w mieszkaniu prezydenta Senatu Sahma między Komisarzem Generalnym Rzeczypospolitej polskiej, ministrem Plucińskim, w imieniu rządu polskiego a prezydentem Sahmem w imieniu Wolnego Miasta Gdańska wymiana not stwierdzających, że umowa polsko-gdańska zawarta celem wykonania i uzupełnienia konwencji polsko-gdańskiej z dnia 9 listopada 1920 a podpisana w Warszawie 24 października 1921 została zatwierdzona przez Sejm Reczypospolitej polskiej oraz przez Senat i Volkstag Wolnego Miasta Gdańska.

W notach tych stwierdzono, że terminy przewidziane poza artykułem 244 będą obowiązywały mimo przepisu tego artykułu.

O wymianie not spisano protokół w dwóch egzemplarzach. Pozatem spisano protokół dodatkowy, stwierdzający, że część 6 umowy, zawierająca przepisy celne, z technicznych względów uniemożliwiających natychmiastowe obsadzenie nowej granicy celnej wejdzie w życie o północy z dnia 10 na 11 stycznia 1922 roku.

Nowy Rok w Gdańsku.

Gdańsk 2. 1. 22. W dniu wczorajszym złożyli w Gen. Komisarjacie Rzeczypospolitej w Gdańsku przedstawicielowi rządu polskiego p. min. Plucińskiemu życzenia noworoczne prezydent Senatu Sahm, prezes Rady Portowej p. Reynier, ciała dyplomatyczne państw, mających swe reprezentacje w Gdańsku, posłowie polscy do Sejmu gdańskiego, prezydjum Gminy Polskiej, przedstawiciele prasy polskiej w Gdańsku, kierownicy urzędów polskich w Gdańsku, grono urzędnicze Gen. Komisarjatu, tudzież szereg przedstawicieli instytucyj handlowych i przemysłowych i osób prywatnych.

Polska obejmie Śląsk w połowie stycznia.

Paryż. Wedle wiadomości z kół politycznych odbędzie się urzędowe przelanie części Górnego Śląska, przyznanej Polsce około 15 stycznia.

Niemcy.

Zwiększenie liczby delegatów Niemiec.

Berlin. Pisma niemieckie donoszą półurzędowo: Wskutek życzeń, wyrażonych kilkakrotnie przez niemieckie związki zawodowe, rząd Rzeszy postanowił uzupełnić skład swoich delegatów do Komisji VII-mej (dla spraw pracodawców i robotników), obradujących obecnie na Górnym Śląsku, a mianowicie postanowiono powołać do tej komisji przedstawicieli związków zawodowych, oraz organizacji „Hirsch-Dunker". Z ramienia tych związków wezmą udział w pracach podkomisji Karger, Ehrhardt i Griese.

Z Kłajpedy.

Berlin. Z Kłajpedy donoszą, że Komisarz Międzysojuszniczy Petisne zawiadomił Radę Stanu obwodu kłajpedzkiego, iż Rada Ambasadorów postanowiła na swem posiedzeniu w dniu 25 grudnia udzielić Kłajpedzie prawa zawierania umów gospodarczych z Niemcami, Polską i Litwą. Oprócz tego Rada Ambasadorów odpowiedziała twierdząco na zapytanie komisarza Petisne'a, czy przedstawiciele Kłajpedy będą wysłuchani przed ostatecznem rozstrzygnięciem losu tego obwodu. Po wysłuchaniu tego oświadczenia Rada Stanu miasta Kłajpedy postanowiła wszystkiemi głosami przeciw jednemu głosowi litewskiemu wyrazić zaufanie swe dla komisarza Petinse'a i Rady Ambasadorów, tej ostatniej szczególnie za to, iż obiecała wysłuchać życzenia ludności.

Rosja.

W sprawie odbudowy Rosji.

Paryż. W uzupełnieniu doniesienia mego o pierwszem posiedzeniu konferencji gospodarczej, złożonej z przedstawicieli świata finansowego i handlowego, mogę donieść, że przedstawiciele angielscy i francuscy porozumieli się już między sobą co do projektu odbudowy Europy. Projekt ten jeszcze dziś rano będzie zakomunikowany przedstawicielom Włoch i Belgji, poczem urzędowo będzie omawiany na dzisiejszem posiedzeniu wieczorowem, a prawdopodobnie także i na jutrzejszem rannem. Projekt ten ustala warunki, pod jakiemi mocarstwa sprzymierzono gotowe są wznowić stosunki handlowe z innemi państwami, między innemi z Rosją. Warunkiem wznowienia stosunków z Rosją jest uznanie przez rząd sowiecki własności prywatnej i konsolidacja władzy rządowej w Rosji.

Pisma francuskie zaznaczają w tej sprawie, że projekt powyższy został opracowany przez Loucheura i przyjęty na wczorajszej naradzie ministrów finansów Anglji, Francji i Włoch. Projekt ten przewiduje dość szczegółowo sposób odbudowy Rosji. W pierwszym rzędzie mają być uzdrowione stosunki komunikacyjne przez naprawę torów, dostarczenie nowych wozów kolejowych itd. W dalszym ciągu projekt ustala wytyczną dla wymiany towarów w Rosji i dla wzmożenia produkcji w rosyjskich gospodarstwach rolnych. Dla uskutecznienia tych zamierzań ma być utworzone specjalne konsorcjum prywatne, które według przypuszczeń zdoła zebrać drogą subskrybcji kapitał w wysokości 20 milj. funtów szterlingów.

Kongres sowjetów dziękuje Polsce.

Moskwa. Na wniosek przewodniczącego Kalina uchwalił IX kongres sowietów podziękowanie dla Nansena za jego ofiarną pracę na rzecz pomocy głodnym. Na wniosek innego mówcy kongres postanowił także wyrazić podziękowanie Rządowi polskiemu za chętne użyczenie środków transportowych dla przewozu środków żywności do Rosji.

Bankructwo ustroju komunistycznego w Rosji

Jest już, jak wnioskować można z mowy Lenina, faktem zrozumianym i uznanym przez samych kierowników sowieckich. Na dziesiątym kongresie bolszewickim, jaki otworzony został w Moskwie w dn. 20 bm., Lenin w przemówieniu swem przyznał, iż kapitalizmu mimo wytężonych usiłowań nie udało się Sowjetom wykorzenić w zupełności i dzisiaj Sowjety stanęły wobec ostateczności, albo runąć w przepaść, walcząc dalej z kapitalizmem lub też pogodzić się z nim i starać się go wyzyskać dla celów komunistycznych. — W zakończeniu swej mowy Lenin zaznaczył, iż Sowjety nie myślą bynajmniej wyzbyć się myśli walki z kapitalizmem, lecz obecnie nie mają sił do prowadzenia tej walki, z drugiej zaś strony wewnętrzna sytuacja Rosji zmusza przywódców komunizmu do pogodzenia się z istniejącym stanem rzeczy i stwarza konieczność uznania siły i potrzeby kapitału.

Prędko zatem skończyły się sny bolszewickie o przeistoczeniu ustroju kapitalistycznego w ustrój komunistyczny, rzeczywistość zadała kłam nadziejom i zapewnieniom nowych proroków ludzkości. Lecz do tego, aby oni sami zrozumieli, iż fałszywą kroczą drogą trzeba było tysiącznych ofiar, całego morza krwi i cierpień ludu.

Krwawo zapłaciła nieszczęsna ludność Rosji za próby „uszczęśliwienia ludzkości".

Anglja.

Potwierdzenie układu irlandzko-angielskiego

zawartego w Londynie przez wysłańców sinnfeinistów i przedstawicieli rządu angielskiego z Lloyd Georgem na czele, natrafia w parlamencie irlandskim na energiczny sprzeciw odłamów radykalnych sinnfeinistów. — Sam dotychczasowy przywódzca sinnfeinistów De Valera okazał się nieprzejednanym przeciwnikiem zawartego układu, któremu zarzuca nieuwzględnienie żądań i potrzeb Irlandji. — Zyskał on poparcie nieprzejednanych republikanów, tak, że obecny parlament irlandzki przedstawia obóz trzech stronnictw, z których dwa t. j. stronnictwo De Valery i stronnictwo nieprzejednanych wszelkiemi siłami starają się o niedopuszczenie do zatwierdzenia układu.

Wiadomości kościelne.

Towarzystwo Misyjne.

Dnia 14 ub. m. odbyło się w sali warszawskiego Związku katolickiego Polek zebranie inicjatorów mającego w Polsce powstać Towarzystwa misyjnego. Zebraniu temu, w którem wzięli udział przedstawiciele Episkopatu naszego, a między nimi książę biskup krakowski Sapieha, przewodniczył ks. kardynał Dalbor. Bardzo licznie zebrani przedstawiciele katolickich orga-

nizacyj społecznych, oraz mnóstwo osób zaproszonych uchwaliło projekt statutu rzeczonego Towarzystwa, którego celem będzie szerzenie i popieranie wiary katolickiej poza granicami Polski.

Między innymi przemawiał na zebraniu ks. arcybiskup Ropp i zaznaczył, że projektowane Towarzystwo nie będzie miało żadnego zabarwienia politycznego. Gdy jednak Wschód jest, dla nas najbliższy, przeto Towarzystwo skieruje swą działalność przedewszystkiem do nawracania Rosji.

Wedle projektu statutu, Towarzystwo Misyjne posiadać ma w każdej parafji swe Koła, aby móc objąć jak najszersze warstwy wierzących.

Watykan a Irlandja.

»Corriere della Sera« pisze, że Watykan z żywem zainteresowaniem śledził wszystkie fazy układu między Anglją a Irlandją, ale jakkolwiek był niejednokrotnie proszony o interwencję w sporze między Sinnfeinistami a rządem angielskim, nie wypowiadał się wyraźnie, nie chcąc ściągać na siebie podejrzenia, że się przeciwstawia narodowej sprawie irlandzkiej.

Episkopat irlandzki podzielił się, większość jednak wyraźnie stanęła po stronie Sinnfeinistów, mniejszość potępiała niektóre sposoby działań rewolucyjnych.

Kardynał Bourne, który usiłował działać w duchu pojednawczym, naraził sobie Sinnfeinistów.

Kardynał Logue, Prymas Irlandji, wyraźnie wypowiada się za ratyfikacją układu i przeciw De Valerze. Watykan przypuszcza, że cały Episkopat stanie po stronie Prymasa, uważając, że należy położyć kres położeniu, którego do nieskończoności przedłużać niepodobna. Stolica Apostolska, której najszczerszem życzeniem jest zachowanie jak najlepszych stosunków z Irlandją, spodziewa się, że Traktat będzie ratyfikowany. Dotychczas pierwszą chmurą na widnokręgu anglo-watykańskim był właśnie zatarg irlandzki, oraz sjonistyczna polityka gabinetu londyńskiego. Z drugiej strony wyszło na jaw, że jakaś tajemnicza organizacja podstępnie podsycała płomień Sinnfeinistów metodami zgoła niezgodnemi z duchem katolicyzmu.

Zerwanie układów i odrzucanie bądź co bądź szerokich koncesji, poczynionych przez Anglję, wywołałoby niewątpliwie nieskończoną i okrutną wojnę, wobec czego Watykan musi pragnąć ratyfikacji układu przez obie strony.

KRONIKA.

Olsztyn 4 stycznia 1922.

Kalendarz na czwartek: Telesfora
Wschód słońca o g. 8,00; zachód o g. 4,15.
Kalendarz na piątek: Trzech Króli
Wschód słońca o godz. 8,00; zachód o g. 4,16.

— Chcącym się do Polski przesiedlić pod uwagę. W ostatnim czasie mnożą się wypadki, że Polacy z powiatów: złotowskiego, bytowskiego, lemborskiego, **z Warmji i Mazur** zmieniają swe gospodarstwa z Niemcem zamieszkałym w Polsce. Jeżeli się temu ruchowi nie położy tamy, to niedługo potrwa a całe parafje znikną dziś jeszcze polskie-katolickie, a kościoły i ziemia przejdą w ręce ewangielików Niemców.

»Wszystkim tym, którzy posiadają w Niemczech nieruchomości a zamierzają się ich wyzbyć bądź to drogą sprzedaży, bądź to drogą zamiany, zwraca Okręgowy Urząd Ziemski uwagę, że celem uniknięcia późniejszych przykrości winni się postarać o poprzednie zezwolenie Okręgowego Urzędu Ziemskiego kierując swój wniosek przez miejscowego ks. proboszcza wzgl. władze konsularne polskie.»

Notatka powyższa, obiegająca pisma polskie w kraju, powinna być przestrogą przed zbyt pochopnem wyzbywaniem się ziemi na korzyść Niemców przybyszów.

— Patronat Szkół nie umieszcza więcej uczniów w szkołach w tym roku, uprasza więc nie zgłaszać się już.

Z Warmji.

*** Olsztyn.** Dzisiejszy targ był bardzo ospały. Może z powodu niepogody dni poprzednich nie przygotowali się ludzie wiejscy do jechania na targ z towarem. Pogoda jednak dziś się polepszyła i słońce wychyla się od czasu do czasu z poza ciemnych chmur.

Masło kosztowało dziś 35 marek za funt. Jaja 45 marek za mendel. Za gęsi zabite płacono 14—16 marek za funt. Wieprzowinę kupowano po 16—20 marek za funt, wołowinę po 12 marek za funt, cielęcinę po 12 marek za funt, a skopowinę po 14 marek za funt. Ryb była dziś także większa ilość. Sprzedawano je po 2,50 do 7 marek za funt.

Z Powiśla.

Baczność.

Wszyscy mężowie zaufania przedłożą rozliczenia za rok 1921 do dnia 10 stycznia 1922 r. w biurze Sekretarjatu Związku Polaków w Sztumie. Powinnością każdego członka jest, zapłacić zaległe składki miesięczne jak najprędzej u swojego męża zaufania. Zwróci się na tem miejscu uwagę na to, że w lokalu p. Winkowskiego odbywa się co dzień o 10-tej godz. pogadanka o opcji, na którą jedynie członkowie Związku mają przystęp, pod warunkiem, że legitymacje mają w porządku. Sekretarjat na Powiśle.

B a r t s c h
sekretarz.

Z Mazur.

*** Szczytno.** O morderstwie popełnionem na Pawle Kuchenbecker z Olsztyna podajemy w krótkości bliższe szczegóły. Komisja z Olsztyna, która przybyła na miejsce wypadku, stwierdziła z jakiem wyrafinowaniem i w jak okrutny sposób zamordowano Kuchenbeckera. Mordercy napadli ofiarę z tyłu, zadając jej 8 strasznych ciosów ostrem narzędziem w głowę. Zamordowany usiłował się bronić rewolwerem. Gdy jednak z powodu otrzymanych ran upadł na ziemię wydarto mu broń i zastrzelono go własnym rewolwerem. W końcu duszono go chustką. Następnie przeszukali mordercy ubranie nieszczęśliwego i zabrawszy pieniądze około 80—90 000 marek pozostawili ofiarę w lesie i znikli. W tym samym dniu otrzymał kupiec Raphaelsohn z Olsztyna telefoniczne wezwanie, aby posłał swego zastępcę celem zakupienia bardzo korzystnie drzewa. Zastępca miał zarazem przywieźć większą sumę pieniędzy na zakupno. Firma Raphaelsohn odmówiła.

Z dalszych stron.

*** Wystruć.** Wielkie pragnienie miał przed kilku dniami pewen robotnik z tutejszego powiatu. Przybył on do miasta by za siebie i szwagra oddać 10 000 marek. Odwiedził on kilka lokali i przepił przeszło 8000 marek.

Z Polski.

*** Brodnica.** (Uroczyste otwarcie Sejmiku powiatowego). Starym zwyczajem przodków, którzy każdą ważniejszą sprawę z Bogiem rozpoczynali, nastąpiło rozpoczęcie prac Sejmiku Powiatowego w środę 28 grudnia uroczystem nabożeństwem na intencję tegoż o godz. 10 rano. Po nabożnych modłach udano się do gmachu Starostwa gdzie ks. prob. Kamiński z Szczuki dokonał poświęcenia gmachu. Następnie przemówił do licznie zebranych na sali nowowybranych posłów, jak i różnych reprezentantów oraz gości p. starosta Olszewski. Po zaprzysiężeniu poszczególnych członków Sejmiku, dokonano wyboru do Wydziału, Powiatowego oraz do Sejmiku Wojewódzkiego. Do Wydziału powiatowego wybrano następujących pp.: dra Lindowskiego, Wiśniewskiego z Prążawy, Robińskiego z Opalenicy, Jerzykiewicza z Brodnicy, Powałowskiego z Lidzbarka, Służewskiego z Brodnicy. Do Sejmiku wojewódzkiego wejdą z powiatu brodnickiego pp. Robiński, Michnowski, Czajkowski, Lindowski i Powałowski z Dzierżna.

*** Toruń.** (Gwiazdka »Tow. Warmjaków, Mazurów i Górnoślązaków»). Towarzystwo Warmjaków, Mazurów i Górnoślązaków, urządziło w drugie święto w gospodzie p. Quiringa przy ul. Kopernika Gwiazdkę, w której brało udział dużo członków wraz z rodzinami. Wieczorek rozpoczął się posiedzeniem Tow. pod przewodnictwem p. Lorkowskiego. Po zapaleniu świec przystrojonej choinki, odśpiewano chórem kolędę »Gdy się Chrystus rodzi«. Poczem grono chłopców i dziewcząt zabawiło słuchaczy deklamacjami i śpiewem. Rozdział darów gwiazdkowych sprawił dziatwie i starszym miłą niespodziankę. Loterja amerykańska przyniosła dla kasy towarzystwa zysk w wysokości 3500 marek. Miły wieczorek zakończono tańcami.

*** Gniezno.** W czwartek święciło Gniezno trzecią rocznicę swego wyzwolenia z pod jarzma pruskiego. Obchód rozpoczęło uroczyste nabożeństwo w katedrze, odprawione przez ks. prałata Laubitza. Kazanie wygłosił ks. Kinastowski. Po nabożeństwie uformował się olbrzymi pochód, w którym wzięły udział wszystkie towarzystwa i cechy ze sztandarami. Pochód udał się na cmentarz na grób poległych. Na cmentarzu wygłosił krótkie przemówienie ks. Leitgeber, złożono piękny wieniec, a Koło wykonało odpowiednie pienia. Wieczorem w sali Hotelu Europejskiego odbyło się przedstawienie, zakończone żywym obrazem »Zmartwychwstanie Polski«. Tak święcono w grodzie Lecha trzecią rocznicę oswobodzenia miasta z pod jarzma pruskiego.

*** Poznań.** (Wichura). Nocną porą przed kilku dniami szalała wichura, która to tu, to owdzie wyrządziła dosyć znaczne szkody. Wiele dachów zostało uszkodzonych, uległy połamaniu drzewa, wiatr poprzewracał parkany. Skutki wichury są szczególnie widoczne na przedmieściach.

*** Działdowo.** Piszą z Działdowa do »Kurj. Warszawskiego«:

Przy ostatnim spisie miejskim w samym Działdowie-mieście około 300 ewangelików podało się za polaków.

Wybory do sejmiku powiatowego dały niemcom 4 mandaty na 15.

Pastor Barczewski, leader niemców-hakatystów działdowskich, prowadzi obecnie szaloną agitację za szkołą niemiecką w całym powiecie.

Nacisk niemców na Mazurów jest tak silny, że Mazury obawiają się przychodzić na polskie zebrania, tłomacząc się tem, że w razie przyjścia grozi im krwawa zemsta, ze strony niemców. (!)

Kuratorjum pomorskie, które przez długi czas nie miało zdecydowanej polityki szkolnej, obecnie nareszcie zdaje się zrozumiało doniosłość polskiego szkolnictwa tutaj i zaczyna je serjo traktować.

Rozmaitości.

Małpy jako służba domowa.

W Ameryce, jak wiadomo, brak domowej służby jest bardzo dotkliwy. Gdy zabrakło białych, murzynki i murzynki, a potem i Chińczycy spełniali obowiązki naszych Kaś i Maryś. Ostatnio wymagania służby domowej w Ameryce tak wzrosły, że każda gospodyni o ile możności stara się obejść bez sługi lub ją w jakiś sposób zastąpić. Otóż w głowie amerykańskiego uczonego powstała myśl, by do służby domowej tresować małpy. Paryski »Excelsior« przypomina, że francuski uczony Victor Meunier już trzydzieści lat temu wystąpił z podobnym pomysłem. W książce, która otrzymała nagrodę Akademji, Meunier twierdził, że łatwo jest przyuczyć małpy do czyszczenia sukien, butów i mebli, zamiatania, mycia naczyń i czyszczenia jarzyn. Dalej jeszcze sięga jeden z belgijskich uczonych, który chciałby małpom oddać obowiązki mamek, zwłaszcza, że »ich mleko jest tłuściejsze od mleka kobiet«. Wątpliwa rzecz jednak, czyby się kiedykolwiek znalazła matka, któraby niemowlę swoje chciała poruczyć pieczy goryla albo szympansa.

Przemysł i handel w Polsce.

Kursy dewiz w Gdańsku.

Dewizy	2 stycznia (w wolnym obrocie)		31 grudnia (urzędowe)	
	płacono	żądano	płacono	żądano
dolary	181,50	—	181,69	182,06
wypł. telegr. na Londyn	—	—	773,20	774,80
guldeny holenderskie .	—	—	—	—
marki polskie	6,20	—	6,21	6,24
wypłata na Warszawę .	6,20	—	6,18	6,22
wypłata na Poznań . .	—	—	—	—
wypłata na Pomorze . .	—	—	—	—

Tendencja: spokojna.

Z drugiego Targu Poznańskiego.

Przebudowa hal na placu Prezydenta Drwęskiego (dawniej Liwonjusza) rozpocznie się w pierwszych dniach stycznia. Koszt przebudowy obliczony jest na sumę około 20 miljonów marek. Urząd Targu Poznańskiego rozpoczął starania o uzyskanie zniżki kolejowej nietylko na przewóz eksponatów, lecz także na przejazd dla osób, udających się do Poznania celem zwiedzenia Targu Poznańskiego.

Ruch towarzystw.

Ogólne zebranie w Szczecinie.

W niedzielę dnia 8. stycznia o godz. 3 po południu odbędzie się ogólne zebranie towarzystw polskich i Komitetu Dzielnicowego w lokalu przy Elisabethstr. 19 na które uprzejmie wszystkich rodaków tak miejscowych jak i z okolicy zaprasza

Zarząd.

Mikołajki. Walne zebranie Towarzystwa Ludowego odbędzie się w niedzielę, 8 stycznia 22 r. o godz. 3 ciej po południu w ochronce. Są ważne sprawy do załatwienia. O liczny udział członków i gości prosi Zarząd.

Kwidzyn. Miesięczne zebranie „Zjednoczenia Zawodowego Polskiego" odbędzie się w niedzielę dnia 8 stycznia 1922 r. w Resursie zaraz po nabożeństwie. Przemawiać będzie wicepatron. O liczny udział członków prosi Zarząd.

Kalwa. Zebranie Tow. Ludowego odbędzie się w święto Trzech Króli u pana Kamińskiego o godz. 3 popołudniu. Niektórzy członkowie od dłuższego czasu nie zapłacili składek miesięcznych, a że rok się kończy, więc upomina się członków, ażeby takowe na przyszłem zebraniu zapłacili, w przeciwnym razie będą uważani jako nieczłonkowie.

W święto Trzech Króli urządza Tow. Ludowe w Kalwie teatrzyk pod tytułem »Bartek w sieni piekielnej i w rajskim przedsionku«. Początek o godz. 5 popoł. na sali pana Kamińskiego. Po teatrze taniec. Zarząd.

Starytarg. Zarząd Tow. św. Kingi w Starymtargu komunikuje swym członkom, że zebranie miesięczne się nie odbędzie w drugą niedzielę miesiąca 8 go, lecz później za osobnem zawiadomieniem.

Od redakcji.

Uczniowi w Lubawie. Wierszyk będzie zamieszczony w „Gościu". Zmiany były konieczne ze względu na prawo prasowe.

Pan E. Fryka w Szczecinie. List Pański odebraliśmy we wtorek dnia 3 stycznia wieczorem. Za życzenia i pozdrowienie serdeczne dziękujemy.

Redaktor: K. Jaroszyk. Drukiem i nakładem Joanny Pieniężnej z Olsztyna.